BIJLAGE 2

DWINGENDE CONTROLE: EVALUATIEROOSTER VOOR DWANGSTRATEGIEËN[1]

Dwang omvat het gebruik van geweld en bedreigingen om een persoon te dwingen te handelen zoals de dader verwacht.

● BESCHERMENDE FACTOR ▲ AANWEZIGHEID VAN GEDRAG ■ RISICOFACTOR

FYSIEK GEWELD EN FYSIEKE DWANG

Opgenomen criterium 2 van de COL.15/2020

- ● Geen fysiek geweld of fysieke dwang.

- ▲ De dader verwondt het slachtoffer (bv.: brandwonden door sigaretten op het lichaam uit te drukken, afranselen, duwen);
- ▲ De dader verhindert het slachtoffer om naar buiten te gaan (bv.: vrijheidsberoving, opsluiting, sleutels afnemen);
- ■ Wurging/Verstikking. ✸

FYSIEKE BEDREIGINGEN EN/OF FYSIEKE KINDERMISHANDELING BEDREIGINGEN OF PARTNERGEWELD IN HET BIJZIJN VAN DE KINDEREN

Criteria 3 (D) en 4 (C) van de COL.15/2020

- ● Geen bedreigingen;
- ● Geen geweld tegen de kinderen.

- ▲ Kinderen die rechtstreeks slachtoffer of getuige zijn van geweld;
- ▲ Het kind toont een beschermingsreflex ten aanzien van het slachtoffer (bv. het kind grijpt in om het slachtoffer te beschermen);
- ▲ Het kind wordt tegen diens wens betrokken bij de plannen van de ouder die zich (niet-)gewelddadig gedraagt en wordt zo betrokken bij de dynamiek die richting het slachtoffer wordt toegepast;
- ▲ De ouder (dader) bedreigt het slachtoffer dat die de kinderen nooit meer zal zien;
- ■ De dader dreigt het slachtoffer en/of de kinderen te doden; ✸
- ■ De dader dreigt zelfmoord te plegen. ✸

GEWELD, VERNEDERING EN SEKSUELE JALOEZIE

Criteria 2 B seksueel geweld en 2 (F) en 12 (D) jaloezie van de COL.15/2020

- ● Geen geweld of seksuele jaloezie.

- ▲ De dader probeert de partner aan diens seksuele verlangens te onderwerpen;
- ▲ De dader dringt aan om seks te hebben, ook als het slachtoffer zich ziek of niet lekker voelt.
- ■ De dader drogeert het slachtoffer zonder diens medeweten en het slachtoffer wordt verkracht;
- ■ Seksuele jaloezie, constante beschuldigingen van ontrouw. ✸

REPRODUCTIEVE DWANG

Kan een voorbode zijn van seksueel geweld

- ● Geen reproductieve dwang.

- ▲ De dader knoeit met de anticonceptie van het slachtoffer of dwingt het slachtoffer een ongewenste zwangerschap voort te zetten;
- ▲ De dader dwingt het slachtoffer tot abortus of gevaarlijke praktijken die de zwangerschap in gevaar kunnen brengen;
- ■ Doodsbedreiging als het slachtoffer een abortus zou ondergaan. ✸

CONTROLE OVER MIDDELEN (INCLUSIEF ECONOMISCH GEWELD) *Criterium 2 D van de COL.15/2020*	
● De persoon heeft de middelen om autonoom te kunnen zijn en diens eigenheid te kunnen uitdrukken.	■ Het slachtoffer is zo aangedaan door de dynamiek van controle en dwang dat het slachtoffer niet meer in staat is om te werken; ■ Het slachtoffer heeft geen toegang tot geld; ■ Het slachtoffer wordt de middelen ontzegd die essentieel zijn voor diens ontwikkeling en autonomie (werk, medicijnen, voedsel, water, verwarming, elektriciteit, telefoon, openbare diensten).
EXPLICIETE BEDREIGINGEN *Opgenomen criterium 4 van de COL.15/2020*	
● Geen expliciete bedreigingen.	■ De dader dreigt de familie, vrienden of kinderen van het slachtoffer aan te pakken; ■ De dader dreigt ermee zichzelf iets aan te doen of zelfmoord te plegen als het slachtoffer de dader verlaat; ✸ ■ De dader bedreigt het slachtoffer met wapens. ✸
BELAGING *Belaging is vaak expliciet, maar er gaat een impliciete dreiging van geweld richting het slachtoffer van uit die derden misschien niet als zodanig herkennen.*	
● Geen belaging.	■ De dader bespioneert, volgt het slachtoffer of wacht binnen of buiten op, neemt contact op met familieleden van het slachtoffer; ■ De dader verspreidt geruchten over het slachtoffer; ■ Het slachtoffer wordt dagelijks gereguleerd door micromanagement, in het bijzonder door de telefoongesprekken, de tijd die wordt doorgebracht in de badkamer, de tijd die wordt besteed aan winkelen, etc, te timen; ■ De dader wil altijd weten waar het slachtoffer is; ■ De dader controleert waar het slachtoffer zich bevindt.
VERNEDERING *Criterium 2 van de COL.15/2020*	
● Geen vernedering.	▲ Het slachtoffer voelt zich in verlegenheid gebracht, vernederd of gekleineerd door de acties of opmerkingen van diens partner; ▲ Denigreren.
CONTROLEREN VAN UITERLIJK EN VOEDING	
● Geen controle van uiterlijk en voeding.	▲ De dader wordt boos als het slachtoffer dieetadviezen niet precies opvolgt; ▲ De dader kiest de kleren van het slachtoffer omdat de dader wil dat het slachtoffer er piekfijn uitziet; ▲ De dader dwingt het slachtoffer andere kleren aan te trekken omdat de dader het slachtoffer te uitdagend of lelijk vindt; ▲ De dader controleert alles wat het slachtoffer eet; ■ De dader dwingt het slachtoffer om fysieke training te doen om een bepaald uiterlijk te behouden; ■ De dader dwingt het slachtoffer kleding te dragen die de dader sexy vindt, maar waardoor het slachtoffer zich ongemakkelijk voelt.

1 Dit rooster is geïnspireerd op het volgende hulpmiddel:
- Refuge pour les Femmes de l'Ouest de l'Île. (z.d.). Contrôle coercitif : *Outils complémentaires au guide d'accompagnement*. [https://wiws.ca/wp-content/uploads/2022/04/Controle-coercitif_French_Final.pdf]

✸ De bom refereert aan een aantal gedragingen die eerder in COL.15/2020 zijn gedefinieerd als "zeer alarmerende risicofactoren". Hun aanwezigheid duidt op een bijzonder hoog niveau van ernst. Het is dan ook belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan deze factoren.

DWINGENDE CONTROLE: EVALUATIEROOSTER VOOR CONTROLESTRATEGIEËN[1]

Controle omvat subtielere strategieën. Deze strategieën van de dader dwingen het slachtoffer om direct of indirect te gehoorzamen; het maakt niet uit of de dader aanwezig is of niet.

● BESCHERMENDE FACTOR ▲ AANWEZIGHEID VAN GEDRAG ■ RISICOFACTOR

ISOLEMENT: BEPERKING VAN CONTACTEN *Opgenomen criterium 22 van de COL.15/2020*	
● Aanwezigheid van een ondersteunend netwerk; ● Het slachtoffer heeft bewegingsvrijheid.	▲ De dader laat het slachtoffer zich schuldig voelen als die de deur uitgaat. ▲ De dader saboteert afspraken met familieleden. ■ De dader verhindert het slachtoffer om naar buiten te gaan/contact op te nemen met familieleden. ■ Isolement door seksuele jaloezie. (Criterium 12D van de COL.15/2020). ✸ - Het slachtoffer wordt na elk uitstapje ondervraagd om alles te weten te komen wat er gebeurd is. - Het slachtoffer wordt ervan beschuldigd minnaar(s)/minnares(sen) te hebben. - Het slachtoffer wordt ervan beschuldigd te flirten met iedereen in de directe omgeving en is bang om contact met ze te hebben (uit angst voor conflicten). - Wanneer het slachtoffer tijd doorbrengt met vrienden/vriendinnen, wordt het slachtoffer ervan beschuldigd homoseksueel/lesbisch te zijn.
STEREOTIEPE UITSPRAKEN EN STEREOTIEP GEDRAG[2] *Criterium 10 van de COL.15/2020*	
● De partner is op zoek naar een gelijkwaardige relatie en is in staat om de eigen fouten te erkennen.	■ De dader stelt stereotiepe uitspraken en stereotiep gedrag om geweld te rechtvaardigen en te verklaren: - Natuur, bv.: “het zit in de aard van een man om agressief te zijn”. - Gender, bv.: “het is de rol van een vrouw om huishoudelijk werk te doen”. - Systeemgebonden, bv.: religie gebruiken om anderen te onderwerpen. - Provocatie, bv.: “het slachtoffer vroeg erom”. - Betwisting, bv.: “het slachtoffer is gek”. - Slachtofferschap, bv.: “ik heb een moeilijke jeugd gehad”.
UITEN VAN KRITIEK *Criterium 2 D van de COL.15/2020*	
● De partner waardeert en erkent de kwaliteiten van diens partner.	▲ Het slachtoffer wordt dagelijks ‘gereguleerd’ door ‘micromanagement’: de dader bekritiseert alles wat het slachtoffer doet en geeft het slachtoffer het gevoel dat die ‘alles verkeerd doet’. ▲ Het slachtoffer wordt beledigd en gekleineerd en verwacht op elk moment kritiek te krijgen.

1. Dit rooster is geïnspireerd op het volgende hulpmiddel:
   - Refuge pour les Femmes de l’Ouest de l’Île. (z.d.). *Contrôle coercitif : Outils complémentaires au guide d’accompagnement.* [https://wiws.ca/wp-content/uploads/2022/04/Controle-coercitif_French_Final.pdf]

2. Bureau du Coroner. (2022). *Agir ensemble pour sauver des vies. Deuxième rapport annuel du comité d’examen des décès liés à la violence conjugale.* https://www.coroner.gouv.qc.ca/fileadmin/Organisation/Rapport_annuel_comit%C3%A9_violence_conjugale_2022.pdf

✸ De bom refereert aan een aantal gedragingen die eerder in COL.15/2020 zijn gedefinieerd als "zeer alarmerende risicofactoren". Hun aanwezigheid duidt op een bijzonder hoog niveau van ernst. Het is dan ook belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan deze factoren.

INTIMIDATIE

● Afwezigheid van intimidatie.	▲ De dader rijdt gevaarlijk wanneer die boos is op het slachtoffer en het slachtoffer is doodsbang. ▲ De dader vernielt de kleren en lievelingsspullen van het slachtoffer. ▲ De dader weigert weg te gaan als het slachtoffer dat vraagt en het slachtoffer voelt zich geïntimideerd. ▲ De dader gooit en maakt voorwerpen kapot in huis of slaat met een voorwerp in de directe nabijheid van het slachtoffer. ▲ De dader gaat dicht bij het slachtoffer staan en intimideert met non-verbaal gedrag. ▲ De dader mishandelt de huisdieren van het slachtoffer.

ZWANGERSCHAP

KWETSBAARHEIDSFACTOR

Zwangerschap, bevalling, postnatale periode = Criterium 16 van de COL.15/2020
Risicofactor voor nieuwe vaders = zwakkere identiteitscohesie
Identiteitscohesie = zichzelf begrijpen, zichzelf kennen, een stabiel gevoel van identiteit behouden in de tijd.

● Respect voor elkaars ouderschap; ● Taken verdelen binnen het koppel; ● Evenwicht tussen werk en privé mogelijk; ● Aanwezigheid van een ondersteunend netwerk om 'nieuwe ouders' te helpen.	▲ De dader bepaalt hoe de bevalling en het geven van borstvoeding zullen plaatsvinden, tot welke leeftijd het acceptabel is of wil flesvoeding opleggen. Opmerking: dit gedrag kan ook na de scheiding optreden. Bijvoorbeeld: eisen dat het kind wordt gespeend in ruil voor co-ouderschap. ▲ De dader dwingt het slachtoffer om geslachtsgemeenschap te hebben na de bevalling. ▲ De dader weigert om aanwezig te zijn bij medische onderzoeken en bevallingen met als doel het slachtoffer pijn te doen. ▲ De dader neemt controle over beslissingen tijdens medische onderzoeken, brengt het slachtoffer in verlegenheid en/of kleineert in het bijzijn van gezondheidswerkers.

CONTROLE OVER DE RELATIE MET DE KINDEREN

● Respect voor elkaars ouderschap; ● Taken verdelen binnen het koppel; ● Evenwicht tussen werk en privé mogelijk; ● Aanwezigheid van een ondersteunend netwerk om 'nieuwe' ouders te helpen.	▲ De dader ontzegt de kinderen elk contact met de ouders of familie van het slachtoffer zonder geldige reden. ▲ De dader heeft geen directe betrokkenheid bij de kinderen, maar bekritiseert alles wat het slachtoffer doet met betrekking tot de kinderen (de manier waarop de kinderen worden gevoed, opgevoed, getroost, etc.). ▲ Als de kinderen zich misdragen, ziek of lastig zijn, geeft de dader het slachtoffer de schuld en zegt dat het diens schuld is. ▲ Als de dader boos wordt, neemt die de kinderen met zich mee en zorgt die ervoor dat het slachtoffer de kinderen niet ziet. ▲ Tijdens ruzies worden de kinderen erbij gehaald als getuigen. ▲ Als het slachtoffer reageert op de controle/het geweld, beschuldigt de dader het slachtoffer ervan het gezin 'kapot te maken' of 'kapot te willen maken', waar de kinderen bij zijn. ▲ Als het slachtoffer probeert de kinderen discipline bij te brengen, grijpt de dader in en zegt dat ze niet naar het slachtoffer moeten luisteren of geeft de kinderen toestemming om het tegenovergestelde te doen van wat het slachtoffer heeft gevraagd. ▲ De dader manipuleert de kinderen om als verklikker op te treden en alles wat het slachtoffer doet en onderneemt te rapporteren. ▲ De dader beschuldigt het slachtoffer ervan verantwoordelijk te zijn voor de schoolmoeilijkheden van de kinderen. De dader zegt dat dit komt door de slechte genen van het slachtoffer. ▲ Als de dader op de kinderen moet passen, zorgt die niet voor ze, valt in slaap of verlaat het huis waardoor het slachtoffer genoodzaakt is plannen af te zeggen.

- ▲ De dader vindt dat de kinderen 'van zichzelf zijn' maar dat het slachtoffer verantwoordelijk is voor de zorg en weigert zich ermee te bemoeien of iets voor ze te betalen.
- ▲ De dader toont nooit ouderlijke eensgezindheid tegenover de kinderen.
- ▲ De dader neemt stelling tegen het slachtoffer waar de kinderen bij zijn en ondermijnt het ouderlijk gezag van het slachtoffer.
- ▲ Als de dader alleen is met de kinderen, worden er geen grenzen of regels opgelegd.
- ▲ De dader beschuldigt het slachtoffer ervan een slechte ouder te zijn zonder goede reden; alles wat het slachtoffer doet, voldoet nooit aan de verwachtingen van de dader.
- ▲ De dader wil niet samenwerken met de jeugdbescherming of een professional die de kinderen kan helpen. Voorbeeld: dader weigert een psycholoog of maatschappelijk werker voor het kind in te schakelen.
- ▲ De dader kleineert het slachtoffer op impliciete wijze. De dader praat bijvoorbeeld voortdurend negatief over het slachtoffer zonder geldige reden, tot het punt waarop de kinderen in de visie van de dader geloven.
- ■ De dader geeft de kinderen alcohol of drugs.
- ■ De dader gebruikt ongepaste opvoedingstechnieken voor de kinderen waardoor het slachtoffer zich zorgen maakt over hun veiligheid.
- ■ Wanneer de kinderen ziek zijn, weigert de dader ze de nodige medicatie te geven.
- ■ De dader eist dat de baby mag huilen en geeft aan dat het slachtoffer zich niet met diens beslissing moet bemoeien.

DOOR HUMEUR, WOEDE, BEDREIGING

- ▲ Als het slachtoffer vijf minuten te laat is, is het bang dat de dader boos wordt.
- ▲ De dader verwacht dat het slachtoffer maar wissen naar diens pijpen moet dansen en wordt boos als het slachtoffer hierbij tekortschiet of weigert dit te doen.
- ▲ De dader geeft het slachtoffer de stiltebehandeling en het slachtoffer moet begrijpen wat het fout heeft gedaan en zich verontschuldigen.
- ▲ De dader wordt depressief en het slachtoffer moet alles doen om de dader op te vrolijken.
- ▲ De dader voelt zich meer slachtoffer van diens verleden en houdt geen rekening met de ervaringen van diens partner.
- ▲ Als het slachtoffer niet alles doet wat de dader wil, bedreigt de dader het slachtoffer met verschillende dingen. De dader kan het slachtoffer bijvoorbeeld aangeven bij de SDJ of de werkgever, de sociale dienst bellen, etc.
- ▲ De dader vertelt dat die nooit zal accepteren dat het slachtoffer hen verlaat.
- ▲ De dader dreigt ermee het slachtoffer te verlaten en alleen te laten met alle lasten (kinderen, huis, etc.).
- ■ Samenleven met de dader is erg stressvol omdat het slachtoffer nooit weet wat de woede van de dader zal uitlokken.
- ■ De emoties van de dader bepalen de sfeer en beïnvloeden de emoties van anderen. Als het slachtoffer iets 'verkeerds' doet, wordt de dader kwaad en weigert dan met het slachtoffer te praten.
- ■ De dader hoeft niet te praten, diens non-verbale gedrag is al genoeg voor het slachtoffer om te begrijpen dat de dader niet blij is. Bijvoorbeeld: dicht bij het slachtoffer staan, vuisten gebald.
- ■ Als de dader woedend is, is het slachtoffer bang.
- ■ Tijdens ruzies is het slachtoffer soms bang voor wat de dader zou kunnen doen, dus stopt het slachtoffer met discussiëren.

- ● De partners voelen zich vrij om met elkaar te communiceren en te discussiëren. Uitwisselingen vinden plaats in volledige transparantie. Er zijn onderwerpen die 'conflict' veroorzaken maar het onderwerp van de ruzie blijft voor beide partners centraal staan.

	■ Als de dader boos is, verdwijnt die voor een paar uur, dagen of weken (*ghosting*). ■ Het slachtoffer is bang voor de reactie van de dader als het slachtoffer 'ongehoorzaam' is.
DOOR BESCHERMING EN AANDACHT	
● Partners zorgen op een gezonde en respectvolle manier voor elkaars behoeften.	▲ De dader vindt het niet prettig als het slachtoffer het huis verlaat omdat de dader zegt dat die zich zorgen om het slachtoffer maakt. ▲ De dader vergezelt het slachtoffer bij alle uitstapjes omdat de dader zegt dat die geen minuut zonder het slachtoffer kan. ▲ De dader doet boodschappen zodat het slachtoffer niet naar buiten hoeft. ▲ De dader aarzelt niet om de jaloezie van het slachtoffer uit te lokken waardoor het slachtoffer zich emotioneel onzeker voelt. ▲ De dader zegt dat die het slachtoffer kan helpen om tekortkomingen op te lossen. De dader moedigt aan om een lijst te maken van alles wat er mis is met het slachtoffer. ■ De dader wordt woedend als een andere man of vrouw tegen het slachtoffer praat. Als de dader een man is, kan de dader zeggen dat hij ze niet vertrouwt omdat volgens hem alle mannen maar aan één ding denken (jaloezie/genderstereotype gebaseerd op aard dat een oncontroleerbaar libido suggereert). ✸ ■ De dader vertelt het slachtoffer dat die nooit hoeft te werken omdat de dader besloten heeft voor het slachtoffer te zorgen. ■ De dader rijdt het slachtoffer naar het werk en haalt het slachtoffer weer op zodat collega's geen 'verkeerde indruk' zouden krijgen. ✸
DOOR HET OPLEGGEN VAN REGELS	
● Partners hebben een gelijkwaardige relatie.	■ De dader legt eigen (algemene, specifieke, geschreven, impliciete, onderhandelde) regels op waaraan het slachtoffer zich moet onderwerpen. Zoniet volgen er expliciete of impliciete represailles. ■ Het slachtoffer voelt zich verward omdat deze regels complex, tegenstrijdig, onvoorspelbaar en veranderlijk lijken.
DOOR HET ONTKENNEN VAN WAARNEMINGEN *Gevolgen voor het slachtoffer:* *het gevoel 'gek' te worden en een afname van het zelfvertrouwen van het slachtoffer*	
● Partners hebben een gelijkwaardige relatie.	▲ De dader gedraagt zich erg wreed en zegt dan tegen het slachtoffer te gevoelig te zijn of geen gevoel voor humor te hebben. ▲ De dader maakt afspraken en zegt dan dat die nooit iets dergelijks heeft gezegd. ▲ De dader is agressief en beledigend tegen het slachtoffer en als de dader ermee geconfronteerd wordt, beschuldigt die het slachtoffer ervan te overdrijven of verhaaltjes te verzinnen. ▲ De dader is zeer geïnteresseerd in het gevoelsleven van het slachtoffer en probeert het slachtoffer ervan te overtuigen een psychiater te gaan opzoeken. ▲ De dader daarentegen beweert dat die zelf volkomen normaal is. ▲ De dader vertelt het slachtoffer dat die zich voortdurend problemen inbeeldt, gaat overdrijven. ▲ Als het slachtoffer een serieus gesprek probeert te voeren, behandelt de dader het slachtoffer alsof het slachtoffer diens zelfbeheersing verliest, wat niet het geval is. ▲ Het is al gebeurd dat er persoonlijke kledingstukken of souvenirs uit het huis van het slachtoffer zijn verdwenen.

- ▲ Het is al gebeurd dat er post van het slachtoffer is gestolen.
- ▲ Volgens het slachtoffer veranderen dingen in huis van plaats of verdwijnen ze op een 'onverklaarbare' manier.
- ▲ Het slachtoffer is ervan overtuigd gek te worden.
- ▲ Het slachtoffer beschrijft dat het al is gebeurd dat de partner voor de hand liggende dingen ontkent.
- ■ De dader verzint verhalen en zorgt er dan voor dat het slachtoffer het eigen geheugen niet meer vertrouwt. De dader zegt dat het slachtoffer paranoïde is.
- ■ De dader slaat het slachtoffer en vraagt later hoe die zich heeft pijn gedaan.
- ■ De dader laat het slachtoffer huilen en pathologiseert door te zeggen dat het slachtoffer niet normaal is.

DOOR HET WEGNEMEN VAN INTIMITEIT EN EIGENHEID

Gevolgen voor het slachtoffer:
patroon van zelfverloochening, onvermogen om burgerschap uit te oefenen, onvermogen om eigenheid te ontwikkelen, beperking van individuele vrijheden

- ▲ Het slachtoffer moet altijd beschikbaar zijn om aan de behoeften van de dader te voldoen, hoe druk het slachtoffer het ook heeft.
- ▲ De dader verwacht dat het slachtoffer diens werkzaamheden altijd aan de kant schuift als de dader aandacht wil, maar de dader doet nooit iets terug.
- ▲ De dader geeft het slachtoffer het gevoel slaaf te zijn.
- ▲ Als het slachtoffer probeert te praten, onderbreekt de dader voortdurend, verdraait de dader woorden of vergeet de dader wat het slachtoffer net heeft verteld.
- ▲ Als het slachtoffer een probleem probeert aan te kaarten, verandert de dader onmiddellijk van onderwerp.
- ▲ De dader komt onaangekondigd bij het slachtoffer thuis wanneer de dader daar zin in heeft of houdt zich nooit aan afspraken waardoor het slachtoffer geen andere afspraken kan maken.
- ▲ Als het slachtoffer probeert diens mening te geven over welk onderwerp dan ook, reageert de dader niet, verlaat die de kamer of lacht die het slachtoffer uit.
- ■ De dader weigert het slachtoffer toegang te geven tot zijn belangrijke papieren en/of papieren van de kinderen (kaarten, identificatie, immigratie, paspoort, certificaten, etc.).
- ■ De dader verhindert het slachtoffer alleen te douchen; de dader moet altijd samen met het slachtoffer douchen.
- ■ De verwachtingen van de dader met betrekking tot het huishouden zijn zo hoog dat het slachtoffer nooit tijd heeft om iets anders te doen en dit heeft invloed op de balans tussen werk en gezin (als de dader een man is: genderstereotypering, stereotiepe rolverdeling binnen het koppel).
- ■ De dader helpt het slachtoffer nooit als de kinderen ziek zijn of als het slachtoffer bedlegerig is. Of de dader belooft het, maar doet het niet (als de dader een man is: genderstereotypering, stereotiepe rolverdeling binnen het koppel).
- ■ Controle over middelen:
  - De dader verhindert het slachtoffer om persoonlijke hygiëneproducten te gebruiken zoals toiletpapier, zakdoeken, maandverband en tampons.
  - De dader verhindert dat het slachtoffer in bed slaapt.
  - De dader verhindert dat het slachtoffer toegang heeft tot douche, bad en toilet.

- ● De partners respecteren elkaars verantwoordelijkheden (ouderlijk, beroepsmatig, etc.) en respecteren elkaars werkzaamheden. Ze tonen volwassenheid (emotioneel) ten opzichte van elkaar, op een algemene manier, ze zorgen voor hun respectieve behoeften, gaan correct om met hun emoties. Ze drukken zich vrij uit.

DOOR HET NEMEN VAN EENZIJDIGE BESLISSINGEN

Gevolgen voor het slachtoffer:
onderwerping, verlies van houvast en eigenheid, verlies van controle over het eigen leven

- In het algemeen slagen de partners erin om op een respectvolle manier met elkaar in gesprek te gaan. Zelfs als er conflicten ontstaan, blijft het onderwerp van het conflict voor beide partijen centraal staan.

▲ De dader moet altijd het laatste woord hebben.

▲ De dader laat het slachtoffer geloven dat de beslissing aan zichzelf is, maar als de beslissing niet naar de zin van de dader is, lijdt het slachtoffer uiteindelijk onder de gevolgen (slachtoffer krijgt de schuld).

▲ De dader geeft het slachtoffer de indruk dat het slachtoffer de touwtjes in handen heeft zonder dat dit echt zo is.

▲ Zodra het slachtoffer denkt dat er overeenstemming is bereikt met de dader, doet de dader precies het tegenovergestelde van wat er is besloten.

▲ Als het slachtoffer het heeft over een beslissing die de dader heeft genomen zonder het slachtoffer te raadplegen, vraagt de dader waarom het slachtoffer steeds weer terugkomt op een kwestie waarover al een beslissing is genomen.

▲ De dader vertelt het slachtoffer dat over bepaalde kwesties gewoon niet te onderhandelen valt.

■ Als de dader een man is, zegt de dader dat het aan de man is om beslissingen te nemen (genderstereotypering). ✸

VERANTWOORDELIJKHEID AFSCHUIVEN OP HET SLACHTOFFER

Gevolgen voor het slachtoffer: verlies van houvast, schuldgevoel, patroon van zelfverloochening

- Elk van de partners aanvaardt en erkent zijn of haar fouten.

▲ Als het slachtoffer zegt aan de dader dat die te autoritair of te kritisch is, antwoordt de dader dat het slachtoffer het is die dit bij hem uitlokt.

▲ De discussie gaat uiteindelijk altijd over de persoonlijkheid van het slachtoffer.

▲ De dader zegt dat die niet nuchter kan blijven zolang die samenwoont met een ‘gekke vrouw/man'.

▲ De dader zegt tegen het slachtoffer dat die niet boos zou worden als het slachtoffer de kinderen rustig en onder controle kon houden.

▲ De dader maakt het slachtoffer verantwoordelijk voor diens persoonlijke hygiëne. Als het slachtoffer bijvoorbeeld tegen hem ingaat, weigert de dader dagenlang of zelfs wekenlang te douchen.

▲ De dader zegt dat die niet zo vaak met andere mensen op stap zou gaan als het slachtoffer beter voor hen zou zorgen.

■ De dader zegt dat die goed kan opschieten met andere mensen en dat het daarom door het gedrag van het slachtoffer is waardoor die ‘de controle verliest’ (stereotiep slachtoffergedrag).

■ De dader vertelt het slachtoffer dat als het slachtoffer hen ooit verlaat, hij zelfmoord zal plegen en dat het dan de schuld van het slachtoffer zal zijn. ✸

■ De dader verliest diens baan en geeft het slachtoffer de schuld en weigert nu een nieuwe baan te zoeken.

VIA (NIEUWE) TECHNOLOGIE *Gevolgen voor het slachtoffer:* *schuldgevoelens als het slachtoffer naar buiten gaat, het gevoel bespioneerd en gevolgd te worden, wat kan escaleren tot een vorm van 'paranoia', angst om naar buiten te gaan en angst om zelfs maar de mogelijkheid te opperen alleen naar buiten te gaan*	
● Elke partner heeft bewegingsvrijheid.	▲ Ongelegen sms'jes/telefoontjes die bij het slachtoffer een reactie van angst opwekken als er niet meteen gereageerd wordt. ▲ Controle via sociale netwerken. Bijvoorbeeld: elke nieuwe activiteit op sociale netwerken leidt tot een ondervraging. ▲ Als het slachtoffer zonder de dader uitgaat, gaat de dader het slachtoffer negeren door oproepen en sms'jes niet meer te beantwoorden om die een schuldgevoel te geven. ▲ De dader eist de wachtwoorden van de sociale netwerken van het slachtoffer/identiteitsdiefstal. ▲ De dader eist dat de GPS geactiveerd wordt als het slachtoffer uitgaat. ▲ Tonen van compromitterende foto's en video's. ▲ De dader verhindert dat het slachtoffer diens eigen telefoon kan gebruiken. ▲ De dader controleert contacten van het slachtoffer op sociale netwerken onder het voorwendsel dat die met het slachtoffer wil praten of om het slachtoffer een schuldgevoel te geven omdat er contact is gemaakt zonder met de dader te hebben gesproken. ▲ De dader staat erop dat het slachtoffer diens locatie altijd deelt, om het slachtoffer te kunnen helpen als er iets zou gebeuren. ▲ De dader installeert spyware op een van de apparaten van het slachtoffer (computer, telefoon, tablet, etc.).

BIJLAGE 4

DWINGENDE CONTROLE
EVALUATIEROOSTER VOOR DWANG- EN CONTROLESTRATEGIEËN NA SCHEIDING[1]

Tijdens de scheiding kan de dader van intentie[2] veranderen en overgaan van een intentie van controle naar een intentie van vernietiging. Het is daarom mogelijk om een verandering in de gebruikte strategieën waar te nemen, of om te zien dat sommige strategieën die al worden toegepast, meer uitgesproken, versterkt, geïntensiveerd of vaker worden ingezet. Een dynamiek van dwingende controle die voortduurt na de scheiding is een situatie die automatisch als alarmerend moet worden beschouwd en toezicht vereist.

Het doel van dit schema is om bepaalde gedragingen te verklaren die meestal onopgemerkt blijven na een scheiding, ook al maken ze deel uit van een dynamiek van dwingende controle. Aarzel (zeker niet) niet om de risicofactoren te beoordelen die aanwezig zijn in de andere evaluatieroosters van dwang- en controlestrategieën.

● BESCHERMENDE FACTOR

▲ AANWEZIGHEID VAN GEDRAGINGEN DIE DEEL KUNNEN UITMAKEN VAN EEN DWINGENDE CONTROLEDYNAMIEK

■ RISICOFACTOR

ECONOMISCH GEWELD NA SCHEIDING

● Het slachtoffer slaagt erin werk en zorg voor de kinderen te combineren;

● De kosten voor de kinderen worden verdeeld tussen de (voormalige) partners.

▲ Bankrekeningen van anderen gebruiken om financiële middelen te verbergen;

▲ Al het geld van gezamenlijke rekeningen, spaartegoeden of spaartegoeden van kinderen opnemen;

▲ Schulden blijven maken op naam van de ex-partner.

▲ Ervandoor gaan en het slachtoffer verantwoordelijk houden voor gedeelde financiële verplichtingen;

▲ De dader gebruikt bedreigingen om de kinderen te dwingen bij zich te komen wonen om alimentatie te krijgen;

▲ Dreigen de overeengekomen betalingen stop te zetten;

▲ Het slachtoffer dwingen geld te lenen van familie of vrienden;

▲ Weigeren alimentatie te betalen;

▲ Toevlucht nemen tot vormen van economisch misbruik zoals:

- Achterhouden van persoonlijke documenten (visa, paspoorten, diploma's);
- Het slachtoffer huur of een hypotheek in rekening brengen voor een gemeenschappelijke woning waar de dader woont;
- De toegang tot gemeenschappelijke economische middelen blokkeren;
- Het vermogen van het slachtoffer om te werken of te studeren belemmeren;
- Familie en vrienden die het slachtoffer financieel steunen, intimideren en belagen.

▲ Beschadigen van gezamenlijke eigendommen met kosten tot gevolg;

▲ Schulden blijven maken op naam van het slachtoffer of via gezamenlijke producten;

▲ Ervandoor gaan en het slachtoffer verantwoordelijk houden voor de gedeelde financiële producten.

INSTRUMENTALISERING VAN DE INSTELLINGEN VAN DE SOCIALE DIENST JEUGDRECHTBANK (SDJ), FAMILIERECHTBANKEN, IMMIGRATIEDIENSTEN EN PSYCHIATRISCHE ZIEKENHUIZEN	
● Justitie beschermt slachtoffers en kinderen.	▲ Dreigen de autoriteiten te bellen en/of contact op te nemen; ▲ Dreigen het slachtoffer 'gek' te laten lijken en/of het slachtoffer 'gek' te laten lijken tegenover instanties.
GEBRUIKEN VAN DE OMGANGSREGELING MET DE KINDEREN EN CO-OUDERSCHAP OM CONTROLE DOOR TE ZETTEN	
● Ondersteunend netwerk.	▲ Systematisch kritiek leveren op de schoolkeuzes van het slachtoffer voor de kinderen, zonder dat dit constructief is; ▲ Het slachtoffer de schuld geven van de moeilijkheden/ tekortkomingen van de kinderen; ▲ Voorkomen dat er voor de kinderen doktersafspraken worden gemaakt zodat het geweld niet wordt ontdekt; ▲ Een gezondheidswerker (psycholoog, arts, etc.) inschakelen die de kant van het verhaal van de dader kiest zodat het geweld onopgemerkt blijft; ▲ Het slachtoffer bespioneren tijdens videogesprekken of telefonisch contact met het kind.
GEBRUIKMAKEN VAN BELAGING EN INTIMIDATIE	
● Ondersteunend netwerk.	▲ Fysiek geweld gebruiken of het slachtoffer bedreigen om geld los te krijgen; ▲ Het slachtoffer lastigvallen door het slachtoffer te dwingen van locatie/naam/baan/opleiding te veranderen; ▲ Het slachtoffer laten betalen voor de activiteiten/behoeften van het kind of de kinderen wanneer slachtoffer contact heeft met het kind; ▲ De kinderen verwennen met dure cadeaus om het slachtoffer minderwaardig te laten voelen; ▲ Kinderen aanmoedigen om het slachtoffer te vernederen in verband met de financiële situatie; ▲ Weigeren om basismiddelen voor de kinderen te delen; ▲ Weigeren bij te dragen aan extra uitgaven voor de kinderen; ▲ Voorwerpen vernielen die toebehoren aan of herinneren aan de andere ouder of de kinderen; ▲ Een contactverbod verbreken door de kinderen als voorwendsel te gebruiken; ▲ De andere ouder of de kinderen bedreigen of stalken; ▲ De dader aanwezigheid kenbaar maken terwijl die buiten de door de rechtbank opgelegde geografische grenzen blijft; ▲ Een (huis)dier mishandelen; ▲ Derden inschakelen om de ander lastig te vallen.

GEBRUIKEN EN MISBRUIKEN VAN JURIDISCHE PROCEDURES	
● Ondersteunend netwerk;	▲ Opzettelijk gebruik maken van gerechtelijke procedures om contact met de kinderen, echtscheiding, eigendom, geschillen enzovoort te regelen met als doel het slachtoffer eronder door te krijgen (fysiek, psychologisch en financieel); ▲ Niet verschijnen in de rechtszaal, wat tot uitstel leidt; ▲ Verplichte documenten achterhouden; ▲ Het slachtoffer laten betalen voor haar advocaatkosten.
MANIPULEREN VAN INSTELLINGEN	
● Ondersteunend netwerk.	▲ Achterpoortjes in de wetgeving gebruiken om de eigendommen te beschermen; ▲ Werkloos of zelfstandig worden om geen alimentatie te hoeven betalen voor echtgenoot/echtgenote/kind; ▲ Weigeren alimentatie te betalen hoewel die over voldoende financiële middelen beschikt; ▲ Verzwijgen/weigeren om het echte inkomen bekend te maken; ▲ Belastingfraude om financiële verplichtingen te ontlopen; ▲ Het valselijk melden van uitkeringsfraude door het slachtoffer.
ONDERMIJNEN VAN DE OPVOEDKUNDIGE KWALITEITEN VAN DE EX-PARTNER	
● Ondersteunend netwerk.	▲ De eet- en slaapgewoonten van de kinderen ontregelen; ▲ De ex-partner niet op de hoogte houden van de sociale, emotionele en fysieke behoeften van de kinderen; ▲ Ingaan tegen de regels die de ex-partner de kinderen oplegt; ▲ Bezoekrecht of regelingen eisen die schadelijk zijn voor de kinderen.